

Reisevaner på fly 2023

TØI rapport 2025/2024 • Forfattere: Jon Martin Denstadli, Harald Thune-Larsen, Eivind Farstad • Oslo 2024
• 79 sider

Innenlandstrafikken nådde 14,6 millioner reiser i 2023. Det var 93 % av trafikkvolumet i 2019, som var siste normale driftsår før pandemien. Fritidsmarkedet har nesten hentet seg helt inn igjen etter pandemien (97 % av 2019-nivået), mens arbeidsbetingede reiser lå på 88 % av trafikken i 2019. Andelen arbeidsbetingede reiser utgjør nå 41 % av innenlandstrafikken med fly, mot 43 % i 2019 og 50 % i 2013.

På rutene mellom Norge og utlandet reiste det 20,4 millioner passasjerer i 2023. Dette var 89 % av nivået i 2019. Også her har fritidstrafikken hentet seg raskere inn igjen etter pandemien (92 % av 2019-nivå), mens antall arbeidsbetingede reiser mellom Norge og utlandet var 81 % av nivået i 2019. Nordmenns fritidsreiser med fly til utlandet stagnerte i årene inn mot pandemien, mens antall utenlandske turister inn til Norge økte kraftig. Begge trendene skyldes dels svekket kroneverdi. Ut av pandemien har innkommende turisme hentet seg mer inn igjen enn nordmenns fritidsreiser til utlandet. Forretningstrafikken fortsetter å svekke seg i forhold til fritidsreisene. I 2023 var 24 % av flyreisene til/fra Norge på Avinors lufthavner relatert til arbeidsbetingede formål. I 2019 var andelen 27 %, og i 2013 var den 34 %.

Om undersøkelsen

Reisevaneundersøkelsen på fly 2023 (RVU 2023) er den foreløpig siste av en lang rekke undersøkelser som Avinor har gjennomført blant sine passasjerer siden 1972. I RVU 2023 har 37 000 innlandspassasjerer og 90 000 utlandspassasjerer svart på spørsmål om reisen de gjennomførte. Undersøkelsen ble gjennomført på ni lufthavner. Alle flyselskaper og de fleste ruter fra Avinors største lufthavner er representert i undersøkelsen.

Flytrafikken innenlands – nesten full innhenting for fritidsmarkedet og stadig høyere andel utlendinger

Antall flyreiser per innbygger innenlands har falt, og ligger nå på 1,9 reiser per innbygger. I 2019 foretok nordmenn i gjennomsnitt 2,2 reiser med fly innenlands, mens antallet var 2,4 reser om vi går 10 år tilbake. Reisefrekvensen faller i alle deler av landet, men relativt sett var reduksjonen størst blant bosatte på Østlandet og minst i Nord-Norge, med bare 3 % reduksjon i reisefrekvens fra 2019 til 2023.

SAS er fortsatt største operatør på innenriksmarkedet med 42 % av trafikken. Norwegian hadde i fjor en markedsandel på 37 %, mens Widerøe hadde 21 %. SAS tapte markedsandeler

gjennom pandemien. Passasjertallet på innenlandsrutene i 2023 var bare 83 % av nivået i 2019. For Norwegian var tilsvarende tall 92 %, mens Widerøe hadde 17 % flere reisende på innenriksrutene i 2023 sammenlignet med 2019.

Andelen arbeidsbetingede reiser er fortsatt fallende, og i 2023 utgjorde de 41 % av innenlands- trafikken, mot 50 % for 10 år tilbake. Det har blitt vesentlig færre reiser relatert til olje- og gassvirksomhet. Dette var en klar trend da pandemien traff, og den fortsetter nå som markedet er normalisert. Om lag hver tredje oljereise er falt bort de siste ti årene. Andelen av innenlandsreisene som er relatert til oljeaktivitet falt fra 13 % i 2013 til 8 % i 2023. Men også den øvrige arbeidsrelaterte trafikken fortsetter å falle – trenden indikerer nedgang i forretnings- trafikken innenlands fremover.

Fritidsmarkedet har nesten hentet seg helt inn etter pandemien. Trafikkvolumet i 2023 var 97 % av nivået i 2019. Trenden viser likevel fallende vekstrater også i fritidsmarkedet. Fra 2013 til 2019 økte antall fritidsreiser innenlands i gjennomsnitt med 3,0 % per år. Gjennomsnittlig vekst i de ti foregående årene var 3,8 % per år. Det viktigste delmarkedet er fortsatt besøks- reiser, med 24 % av all innenlandstrafikk i 2023. Veksten i årene fram mot pandemien (2013-2019) var likevel langt lavere for besøksreiser enn for ferie- og helgeturer, som andre typer fritidsreiser, henholdsvis 1,8 % og 4,1 % per år. Innenlands ferie- og helgeturer var i 2023 på samme nivå som før pandemien.

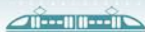
Antallet utlendinger på innlandsflygningene fortsetter å øke. 18 % av innenlandsreisene fore- tas nå av bosatte i utlandet. Fra 2013 til 2023 mer enn doblet antallet seg, fra 1,2 millioner til 2,5 millioner reiser. Størst antall hadde ruten Oslo-Tromsø med 116 000 utenlandske passa- sjerer i 2023, tilsvarende 10 % av det totale antall reisende på ruta. Høyest andel utlendinger i 2023 hadde Oslo-Svalbard (25 %) og Bergen-Tromsø (17 %).

Oslo-Trondheim er største rute innenlands med 1,90 millioner passasjerer i 2023. Oslo-Bergen er nest størst med 1,84 millioner passasjerer, mens Oslo-Stavanger er tredje størst med 1,45 millioner. Trafikken på disse rutene var henholdsvis 90 %, 92 % og 87 % av nivået i 2019.

Flytrafikken mellom Norge og utlandet – sterkt påvirket av pandemien, men nærmer seg 2019-nivå

Flytrafikken mellom Norge og utlandet ble sterkt påvirket av pandemien og tilhørende reise- restriksjoner i perioden fra mars 2020 til første halvår 2022. Trafikken gikk dermed ned fra 24,6 millioner reiser (utenlands terminalpassasjerer) i 2019 til 21,9 millioner reiser i 2023, fordelt på 20,4 millioner reiser med rutefly og 1,5 millioner reiser med charterfly. Oslo lufthavn har nå en markedsandel på 66 % av utenlandstrafikken, inkludert Sandefjord Torp. Siden 2013 er det utlendingene som har bidratt mest til veksten i utenlandstrafikken, til tross for et kraftig fall under pandemien. Antallet fritidsreiser med rutefly mellom Avinors lufthavner og utlandet økte fra 9,2 millioner reiser i 2013 til 13,1 millioner reiser i 2023. På alle de største lufthavnene falt antallet norske forretningsreiser fra 2019 til 2023. Markedet domineres fortsatt av Norwegian og SAS, som nå flyr drøyt tre av fem utenlandspassasjerer. Det viktigste destina- sjonslandet for interkontinentale reiser er fortsatt USA, etterfulgt av Thailand. Amsterdam har tatt igjen København som viktigste transferlufthavn i utlandet i 2023.

Nordmenns ferie- og fritidsreiser til og fra utlandet økte med 0,6 millioner reiser fra 2013 til 2019, men nedgangen over de fire årene fra 2019 til 2023 gjorde at antallet på 6,5 millioner reiser i 2023 bare var så vidt over nivået ti år tidligere. Ferie-/helgeturer utgjorde i 2023 70 % av fritidstrafikken og besøksreiser 30 %. Alicante har i 2023 passert London som det mest populære reisemålet for nordmenn, og Malaga passerte København som tredje største desti- nasjon. Det var reiser med færre enn fire overnattinger som økte mest fra 2013 til 2023, mens de med flere enn sju overnattinger gikk ned i andel over tiårsperioden. Fra 2019 til 2023 var

veksten i utlendingers kommersielle overnattinger i Norge høyere enn veksten i nordmenns overnattinger. Den tendensen har styrket seg det siste året, med en betydelig oppgang i utlendingers overnattinger og en liten nedgang i nordmenns. Via Avinors lufthavner kom det flest ferie- og fritidsreisende fra Storbritannia, Tyskland og USA, som er de største markedene, med om lag 0,5 millioner reisende hver. Besøkende fra Polen og Frankrike følger deretter, med knapt 0,3 millioner hver.

Trafikkutviklingen fremover – fortsatt innhenting for utenlandstrafikken

Flymarkedet har vært gjennom turbulente år, og det har vært knyttet usikkerhet til trafikkutviklingen etter pandemien. Trafikken i 2023 har ikke kommet tilbake til nivået før pandemien, verken på innland eller utland. Innhenting har vært svakere for arbeidsbetingede reiser enn for fritidsreiser. Trenden før pandemien viste at nordmenn reiser mindre med fly internt i Norge. Dette kan fortsette fremover, og vi legger til grunn at det ikke kommer noen ytterligere «innhentingsvekst» for innenlandstrafikken. For trafikken til/fra Norge indikerer trenden at det fortsatt kan komme innhenting, både for innkommende reiser (internasjonale turister og forretningsreisende) og for nordmenn på fritidsreise til utlandet.